TRONDHEIM KOMMUNES

BYGGESKIKKPRIS 2019

Trondheim kommune deler hvert år ut en bygeskikkpris til et bygg eller anlegg som juryen ønsker å hedre for god byggeskikk. Prisen deles ut til byggverk/prosjekt som bidrar til å heve og utvikle allmenn byggeskikk, som er av høy kvalitet, er knytta til folks dagligliv og nærmiljø, og som tar hensyn til Trondheims egenart.

Årets byggeskikkpris går til et samfunnsprosjekt som rommer mer enn bare sin hovedfunksjon, en videregående skole som tar sitt samfunnsoppdrag et steg videre.

Juryen gir hedrende omtale til et boligprosjekt som representerer en rundingsbøye for boligutviklingen i Trondheim.

I juryen sitter følgende personer:

- Rita Ottervik, ordfører
- Ola Lund Renolen, varaordfører
- Knut Viken, Trondhjems Arkitektforening
- Aase Sætran, Næringsforeningen i Trondheimsregionen
- Einar Aassved Hansen, kommunaldirektør for byutvikling
- Fredrik Lund, NTNU

Forsidefoto og til høyre: Geir Hageskal

Trondheim kommunes byggeskikkpris 2019 går til:

SAMFUNNSPROSJEKTET

HEIMDAL VGS MED FLERBRUKSHALL

representert ved Trøndelag Fylkeskommune, Rambøll AS og Skanska Norge AS

Hedrende omtale går til:

LADEBEKKEN 7 OG 9

PÅ LILLEBY

representert ved Lund Hagem Arkitekter AS og Veidekke Eiendom AS

SAMFUNNSPROSJEKTET

HEIMDAL VGS MED FLERBRUKSHALL

representert ved Trøndelag Fylkeskommune, Rambøll AS og Skanska Norge AS

Halltaket inviterer til felles samlinger og opphold.
Foto: Tonje Rønneberg Devik

FAKTA

Byggherre: Trøndelag fylkeskommune
Arkitekt: Rambøll Arkitekter med KHR Arkitekter
Totalentreprenør: Skanska Norge AS
Adresse: Blisterhaugvegen 15, 7078 Saupstad
BTA: ca 32.600 m²

Årets byggeskikkpris går til et forbilledlig samfunnsprosjekt som er mer enn sin egen hovedfunksjon: en videregående skole som tar sitt samfunnsoppdrag et stort steg videre. Bygget inviterer hele bydelen, og i flere tilfeller også hele byens befolkning til varierte aktiviteter og arrangement. Skolen er også et samfunnshus, som rommer kultur og idrett.

EN GODT PLANLAGT 70- TALLS BYDEL
Bydel Saupstad-Kolstad ble bygget ut på 1970-tallet, etter helhetlige planer. Sentralt i bydelen ble det anlagt en skoleakse med både barneskoler, ungdomsskole og en videregåedne skole. I samme akse ble det også bygget bad, idrettshall og idrettsbane. Skoleaksen var lett tilgjengelig på trygge gangveier, men byggene framsto som lukkede, med dårlig kontakt mellom inne og ute.

MER ENN BARE UNDERVISNING
Nye Heimdal vgs sto ferdig i 2018, mens Huseby ungdomsskole og Huseby barneskole (tidligere Saupstad og Kolstad barneskoler) fremdeles er under bygging på nabotomten. Den sentrale beliggenheten i bydelen skaper gode muligheter for integrering og samarbeid på tvers.

I tillegg til undervisning har Heimdal vgs nå fått et mangeartet innhold, med et mylder av romtyper og funksjoner som både er utad- og innadrettede, med undervisning og læring som et gjennomgående tema. Den nye, store videregående skolen på Saupstad er i dag blant verdens mest miljøvennlige skoleanlegg. Så godt som all energi som det nye, store bygget trenger, hentes fra sola, bakken og miljøvennlig biogass.

"Hang glider" av Margrete Kolstad Brekke
Foto: Geir Hageskal

Hall for bredde og elite.
Foto: Geir Hageskal

Det er et mangfoldig utvalg av studieretninger på skolen i form av både yrkesfaglig og studieforberedende utdanning. Det er spesialiserte klasserom for både elektro, helse- og oppvekstfag, service og samferdsel, idrettsfag, musikk, dans og drama og studiespesialisering. Her har aktørene klart å sy sammen et komplekst og krevende romprogram, med innovative og tekniske løsninger.

I tillegg til et skoleareal med 1.140 elevplasser, rommer nybygget en stor flerbrukshall, kultursal, og andre saler som åpner for både kulturelle og sportslige aktiviteter. Utenfor skolebygget er det et samlende torg og et parkdrag tilrettelagt for både elever og bydelens innbyggere.

IDRETT
«Kolstad Arena» er blitt Kolstad Håndballs nye hjemmebane. Hallen er bygget under en bydelspark med amfi. Når det spilles kamper i hallen, er det rom for 2.000 sitte- og 500 ståplasser for publikum. Ved konserter kan hallen ta 4.000 publikummere. Hallen kan deles i tre baner. Det er lagt til grunn et sambruk mellom Kolstad Arena og Heimdal vgs. I Kolstad Arena er det tilgang på seks garderobesett i sambruk med skolen, 60 meter løpebane, vrimleområde, kiosk, VIP-rom, vaktrom, sanitærrom etc.

Kolstad Fotball har fått et nytt klubbhus, sentralt plassert i tilknytning til fotballbanen. Skolens aktivitetstilbud er dermed fått stor betydning for lag og foreninger i hele Trondheim sør.

KULTUR, MUSIKK OG DANS
Skolebygget har også tilrettelagte funksjoner slik at det fungerer som et kulturhus. Kultursalen rommer 350 sitteplasser til tilskuere. Salen har en tidsmessig og velutstyrt scene. Dansesalen er bygd slik at den kan brukes til alt fra rolige aktiviteter til ballspill og bråk, med herdede speil. I mylderet av saler er det også blackbox, greenroom, auditorier og andre rom som kan huse et mangfold av aktiviteter.

En robust sal for flerbruk.
Foto: Geir Hageskal

Storsalen brukes til store og små samlinger, men er også laget for å kunne ta i mot riksteateret.
Foto: Geir Hageskal

MEDVIND I OMRÅDELØFTET
Områdeløft Saupstad-Kolstad er et områdeprogram som Trondheim kommune, stat, fylke og lokalsamfunn samarbeider om å gjennomføre på Saupstad-Kolstad. Gjennom områderettet innsats, skal programmet bidra til at bydelen framstår som attraktiv og mangfoldig.

Fra tidlig planlegging har det vært en tett og god dialog med "Områdeløft Saupstad", hvor blant annet kunnskap om nettverk for ressursgrupper og kontaktpersoner i nærområdet er blitt utvekslet. Resultatet av ny Heimdal videregående skole og idrettshall, medfører et forbedret aktivitetstilbud for barn og unge i hele bydelen og i de nærliggende områdene. Både flerbrukshallen og kulturdelen er viktige for å nå målene for områdeprogrammet. Tverrfaglig innsats med fokus på lavterskeltilbud gjør Saupstad attraktivt og mangfoldig. Resultatet av den nye skolen bygger opp under, og bidrar til å nå målene som ligger i programmet for "Områdeløft Saupstad".

Anlegget inviterer alle inn, på tvers av alder og interesser. Etter åpningen har skolen tatt med seg verdiene om inkludering, og invitert nærområdet inn til bl.a. felles juletretenning på torget, samarbeid med barnehage, samarbeid med Innovasjon HUB, enhetledersamling for enheter på Saupstad, ikt-kurs for eldre, utleie av sal og scene.

I tillegg har Kolstad håndball pågående aktiviteter som bordtennisturnering, NM i tai kwon do NM, volleyball NM, bokserstevne, næringslivsseminar, åpen hall for ungdom mellom 13- 18 år hver fredag, mødretrim, minnesamvær, byttedager samt planer om en låne- og gjenbrukssentral, håndballskole, Norges største innendørs-cup i håndball, idrettsskole camp sportsuke, integreringsprosjekt (familiekvelder),

Skolens fellesrom- det store hjertet
Foto: Geir Hageskal

internasjonal dag, barnelagskonferanse høst 2019.

Kolstad fotball bistår med tilrettelegging for barnehage og SFO 6 ganger i uka, camp/fritidsklubb og leksehjelp to ganger i uka, utleie av sports- og fritidsutstyr, 17. mai, Block Rock, lag for utviklingshemmede, Plan Norge, SOS barnebyer, fotballskole i Vietnam, åpen barnehage, kortspill, møteplass for eldre, utleie av lokaler til barndåp, konfirmasjon etc, bidrar til andre institusjoner om integrering.

MILJØ OG ENERGI
Heimdal vgs er nå blant verdens mest miljøvennlige skolebygg. Gjennom et partnerskap i forskningssenteret ZEB (Zero Emission Buildings) har fylkeskommunen samarbeidet med fagmiljøet ved NTNU og Sintef om nye energi- og miljøvennlige løsninger. Med et samlet gulvareal på ca 30.000 kvadratmeter er nye Heimdal vgs det hittil største pilotprosjektet i ZEB-programmet. En rekke entreprenør- og rådgivermiljøer har også vært involvert i utviklingen av nye løsninger. Resultatet er en beregnet energibruk på under 40 kWh/kvm/år i skoledelen av bygget. Kravet i Teknisk forskrift er til sammenligning 110 kWh/kvm/år. I tillegg til redusert energibehov er bygget iht. passivhusstandard og produserer fornybar energi til eget bruk. Bygget leverer også varmeenergi til Husebybadet. En slik satsing bidrar til kompetanseheving i byggebransjen.

KOMPAKT MULTIBOKS
Fryktelig mange kvadratmeter skulle inn på en relativt liten tomt. Tomten grenser til Søbstad Gård og Kolstad kirke. For å ivareta åpenheten i området, er omtrent halvparten av arealet etablert under terreng, hvilket innebærer hele idrettshallen. Dette har resultert i en kompakt figur, som igjen har bydd på noen utfordringer i følge arkitekten. Et

Varierte soner i for uteopphold, viktige ferdselsårer og et tak dekt med solceller.
Foto: Frode Myren

Sosiale møteplasser både ute og inne.
Foto: Geir Hageskal

sentralt og viktig spørsmål har vært hvor kompakt man kan få det før det går ut over lys og luft, men her oppleves dette å være ivaretatt. Knappe kvadratmeter og mange behov har ført til kompakthet, flerbruk og sambruk.

BEVEGELSE I LANDSKAPET
Utforming av plassdannelser og uterom tilknyttet skolen gir skoleområdet økte urbane kvaliteter og oppholdsmuligheter. Skolebygget er lagt inn i terrenget på en måte som muliggjør adkomst både fra godt påkoblede gang- og sykkelveier og adskilt adkomst for bil, buss og moped. Skolen ligger i et område med viktige ferdselslinjer, som er godt integrert.

Terrengnivået forsterkes gjennom ulike aktiviteter og soner i de ulike høydene. Det går fra aktiv idrett lengst nede, hvor man så kan bevege seg oppover til en skolegård som også er et felles torg. Videre kan man vandre gjennom skolens parkområde og opp mot et rolig kulturlandskap og videre opp til marka.

BEVEGELSE I BYGGET
I skolebygget er det også en form for terrassering slik man kan oppfatte i landskapet utenfor skolebygget. De nederste etasjene åpner for aktivitet utad, mens lengre opp i etasjene er det tiltenkt klasserom og studier i mer avlukkede rom uten forstyrrelser.

Istedet for å tenke form er huset tenkt ut i fra bevegelse. Huset skulle ikke fremstås umiddelbart, men nye perspektiv og overraskelser skulle dukke opp når du beveger deg gjennom bygget. Her blir man invitert inn, via en sentral akse, og inn til selve hjertet av bygget, hvor man finner den store, lyse kantina. Det åpne rommet har spektakulært overlys og lette gallerier omkring seg, og fungerer som et orienteringspunkt. Selv i hallen som ligger under bakken er det lysinnslipp.

På galleriet og foran klasserommene er det avsatt sosiale soner, hvor elevene kan møtes i forkant og etterkant av timen, her

Utsikt til Søbstad gård og Kolstad kirke
Foto: Geir Hageskal

“Laika with Angels” av Mohammed Fadlabi
Foto: Geir Hageskal

er det også arbeidsstasjoner, miljøstasjoner og skap for elevene.

KUNST OG MATERIALBRUK
Her har aktørene virkelig lykkes med å la kunsten berike arkitekturen med en ekstra dimensjon. Arkitekturen er nøytral og funksjonell og danner en scene for kunsten, til sammen gir dette inspirasjon og et godt grunnlag for gode møter mellom mennesker.

Utvendig er basen kledd med fibersementplater og tre. Den godt prosjekterte stålkonstruksjonen til flerbrukshallen gjør at parkdraget kan legges på taket. Lydteknisk fungerer musikkrom som en drøm for utøverne.

“Korall” av Erlend Leirdal
Foto: Geir Hageskal

Hedrende omtale går til:

LADEBEKKEN 7 OG 9

BOLIGPROSJEKT PÅ LILLEBY

representert ved Lund Hagem Arkitekter AS og Veidekke Eiendom AS

Et kraftfult nybygg med tydelig formgivning.
Foto: Tonje Rønneberg Devik

FAKTA

Utbygger: Veidekke Eiendom AS
Arkitekt og planlegger: Lundhagem Arkitekter AS
Totalentreprenør: Veidekke Entreprenør AS
Adresse: Ladebekken 7 og 9
BTA: 10.800 m2
Boenheter: 127 leiligheter

Juryen gir hedrende omtale til boligprosjektet i Ladebekken 7 og 9, fordi det representerer en rundingsbøye for boligutviklingen i Trondheim. Bygningene og gårdsrommet har skapt et bilde på det gode byliv. Med sin høye tetthet og florlette balkongfasade mot sør, synliggjøres paletten av beboernes liv.

HISTORIE
På 1800-tallet var Lilleby en del av den store gården Rønningen. Mot midten av 1800-tallet ble det skilt ut en rekke eiendommer fra denne tomta, til lyst- og feriesteder eller mindre ladegårder for velstående byborgere. Etterhvert som tomtene skiftet eiere og Trondheim utviklet seg videre, etablerte en rekke ulike industriselskap seg her, slik som Norsk Ståltaugfabrikk (1917), Nidaros Teglverk (1899). I 1927 startet man med industriell produksjon av ferrosilisium, og Lilleby Smelteverk ble grunnlagt samme år.

TRANSFORMASJON
Lilleby ligger i et stort og sentralt transformasjonsområde mellom Jarleveien, Merkåkerbanen og Ladebekken. Bydelen ble etterhvert et åpenbart område for byutvikling da industrien avtok.

I 2013 ble områdeplanen for Lilleby vedtatt. Her skulle det etableres et grønt og attraktivt boligområde. Bydelen er nå godt i gang med transformasjonsprosessen og folk har begynt å flytte inn. Viktig grunnleggende premisser for utviklingen ble lagt i forbindelse med områdeplanen. Planavgrensningen definerte et stort område. Det ble blant annet utarbeidet en designmal for å sikre en helhetlig utforming med høy kvalitet, som alle detaljreguleringsplanene i området måtte følge.

Terrasser på bakkeplan uten forhøyning, trinn eller rekkverk, noe som åpner for impulsive sosiale møter i parken.
Foto: Geir Hageskal

Bevaring av kulturminner og transformasjon bidrar til å styrke identiteten til den nye bydelen.
Foto: Geir Hageskal

BILFRITT SOM PREMISS FOR DET GRØNNE BYLIV
Området ligger med en sykkelavstand på kun 3,6 km fra torvet i Trondheim. Det var et ønske om høy tetthet av boliger. Den sentrumsnære beliggenheten medførte også et lavere behov for parkeringsplasser for bil.

Bydelsprosjektet oppfordrer til å tenke og bo kreativt. Forholdene ligger også til rette for bil-kollektiv. Med korte avstander både til sentrum, idrettsanlegg og til rekreasjonsmuligheter, blir det stadig større behov for sykkelparkering. Med innmarsj av transportsykler, elsykler, sykkelhengere etc. øker behov for oppbevaring; derfor vurderes det om det skal settes av mer plass til dette i neste byggetrinn.

Ved å "ofre" egen privat parkeringsplass ved inngangsdøra, får man igjen en skjermet og tilnærmet bilfri felles park. En sammenhengende parkeringskjeller er etablert under store deler av boligområdet. Slik sikres trygge ferdselsårer for myke trafikanter med varierte uterom og møteplasser på bakkeplan. Parken oppleves som rolig og grønn.

Utviklingen av Lilleby er blitt et forbildeprosjekt for utviklingen av nye boligområder. Prosjektet viser at man kan oppnå høy tetthet, og likevel få mange gode arkitektoniske kvaliteter, trygge uterom, variert boligsammensetning, spennende funksjoner og innovative bransjer. Her er det mye inspirasjon å hente for framtidens fortettingsprosjekter.

HØYT OG LAVT I SKJØNN FORENING
Boligene i Ladebekken 7 og 9 danner en tydelig ramme for parken og fungerer som et sterkt romdannende element. Bebyggelsen oppleves som en liten by i byen. Aktørene har lyktes med å kombinere lave rekkehus omkranset

Pergolaløsningen deler opp uterommet, og gir en gradvis overgang mellom privat, halvprivat og fellesareal.
Foto: Tonje Rønneberg Devik

av park i midten med høyere blokker i randsonene. Her bor man tett i tett i to blokker med opptil åtte etasjer over bakken. Variasjon i antall etasjer, med lavere volum på midten, er med å gi bebyggelsen en variasjon og dynamikk. uten at det oppleves urolig.

Uterommene er varierte og har høy kvalitet i sin utforming. Det er felles takterrasse for beboerne på den laveste delen i Ladebekken 9, private balkonger, og felles lekeplasser og parkområder. Både rekkehusene og blokkleilighetene på bakkeplan, har direkte utgang til egen liten hage, noe som bidrar til å aktivere de felles uterommene mellom husene. Juryen vil berømme prosjektets flytende overganger mellom boligene og uterommet. Dette er forbilledlig løst ved at terrasser er lagt helt på bakkeplan uten forhøyning, trinn eller rekkverk, som åpner for impulsive sosiale møter i parken. Pergolaen som er etablert foran blokkene skaper gode overganger mellom private og felles soner og fungerer som en halvprivat sone.

DET URBANE LIV

Juryen mener mye av kvaliteten forsterkes ved at fasadene åpner seg innover mot hagebyen. Det er et tydelig formspråk hvor de høye husene i nord "snakker med" de lavere husene i midten. Juryen mener man her har klart å gi disse store byggeklossene et stramt men elegant visuelt uttrykk. Balkongene som er festet til dekkekanten på de langstrakte og kontinuerlige balkongene løper i hele fasadenes lengder mot sør. Sammen med utstrakt bruk av glass, gjør dette at boligen åpner seg mot fellesrommet og framstår med en solid og vennlig trygghet. Ytre del av de dype balkongene har bærende søyler med variert plassering, noe som er med å myke opp den ellers relativt stramme komposisjonen. Dette transparente og homogene uttrykket er en styrke i prosjektet. Juryen vil berømme boligene

Attraktiv lekeplass og samlingspunkt. Benker og grønt er viktige kvaliteter. Foto: Geir Hageskal

for å ha etablert innvendige trappe- og heisrom framfor svalgangsløsning. Dette er med å gi boligene et roligere og mer privat uttrykk. For beboerne er dette en kvalitet som gjør at man har mer privat areal tilknyttet sin bolig hvor man kan føle seg hjemme i sin private sfære. Noen av trapperommene er også gjennomgående fra Ladebekken i nord til parksiden i sør. Slike forbindelser er viktige for brukerne i sin hverdag. Netto romhøyde på 2,7 meter i leilighetene er en kvalitet juryen mener er et pluss for beboerne.

Tre er ellers hovedmateriale i fasadene og er med å gi området en lunhet og helhetlig utforming. Leilighetene består i hovedsak av 2- og 3- roms, men også noen 1- og 4-roms. I første etasje har man valgt å bruke et platemateriale for å skille denne litt fra resten av volumet. Dette mener juryen er med å gi prosjektet et artikulert møte med bakken, uten at det framheves for mye. Den tydelige omrammingen av hele volumet, i form av utkragede tak og framskutte veggskiver i gavlene, gjør at det hele sys sammen til en tydelig og harmonisk form

VEIEN VIDERE

Når Lilleby blir ferdig utbygd i anslagsvis 2025-2030, vil området ha knyttet seg enda bedre på omgivelsene. Det grønne vil gro seg til, beboerne vil sette mer og mer preg på området, gjennom bruk av verandaer, hageflekker og fellesareal. Det vil være rundt 1800 nye boliger, oppgradert infrastruktur med fokus på gående og syklende, offentlige og allment tilgjengelige park- leke, fri- og grøntarealer, innslag av næring, kultur og tjenesteyting, nærmiljøanlegg, torg og ny offentlig bebyggelse.

Juryen mener boligprosjektet et inspirerende innspill i byutviklingen.

Høyt og lavt i skjønn forening.
Illustrasjon: Lund Hagem

2018

Lysholmbygget

2017

Bydelsprosjektet Moholt 50|50

2016

Rehabiliteringsprosjektet Ladekaia

2015

Brattøra friområde med Svingbrua og Sjøbadet/Havstein kirkegård

2014

Boligprosjektet “Presidentveita”

2013

Klubbhuset til idrettslaget Trond

2012

Kyvannet barnehage og Lohovet barnehage

2011

Residence-kvartalet

2010

Rockheim

Tidligere vinnere av Trondheim kommunes byggeskikkpris.